

دیدگاه مدیران و توسعه‌ی فن آوری اطلاعات در واحدهای اداری

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

علی کشتکاران^۱، فروزنده احمدزاده^۲، مهدی کلانتری^۳

چکیده

مقدمه: فن آوری اطلاعات مجموعه‌ای از ابزارها، تجهیزات، دانش و مهارت‌هاست که از آنها در گردآوری، ذخیره سازی، پردازش و انتقال اطلاعات استفاده می‌شود. هدف این پژوهش تعیین نتایج توسعه‌ی فن آوری اطلاعات در واحدهای اداری ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز از دیدگاه مدیران و کارکنان مربوط در سال ۱۳۸۴ بود.

روش بررسی: در این پژوهش کاربردی- توصیفی، ۱۷۰ از مدیران و کارکنان حوزه‌ی معاونت‌های پشتیبانی، آموزشی، پژوهشی و واحدهای اداری و مالی ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۴ بود. پژوهشگر با استفاده از پرسش‌نامه به جمع‌آوری اطلاعات پرداخت. این پرسش‌نامه در برگزیده‌ی اطلاعات فردی جامعه پژوهش، زمان و مدت استفاده از فن آوری اطلاعات در انجام وظایف شغلی و مزایا و کاربرد استفاده از فن آوری اطلاعات بود. روایی علمی پرسش‌نامه باز روش اعتبار محتوا و پایایی آن با *Cronbach Alfa* مساوی ۰/۷۵ اثبات شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای *SPSS* و *EXCEL* انجام شد.

یافته‌ها: بیشترین فراوانی در مزایای استفاده از فن آوری اطلاعات مربوط به انجام سریعتر وظایف (۶۰/۷ درصد) و کمترین مربوط به دستیابی به اهداف شغلی بود (۱۸/۵ درصد). بیشترین کاربرد نرم‌افزارها مربوط به *WORD* (۵۶ درصد) و کمترین مربوط به نرم‌افزارهای ارتباطات آنلاین (کنفرانس الکترونیکی، *chat* و ...) بود (۵/۳ درصد).

نتیجه‌گیری: مزایای استفاده از فن آوری اطلاعات در واحدهای اداری به کاهش هزینه‌ها، انجام سریعتر و کیفیت بهتر وظایف محدود می‌گردد. نبود تأمین امنیت اطلاعات مهم سازمان به علت نبودن نرم‌افزارهای حفاظتی مناسب، سبب شده است تا پاسخ‌دهندگان کمترین استقبال را از فن آوری اطلاعات در تأمین امنیت اطلاعات مهم سازمان به عمل آورند.

واژه‌های کلیدی: تکنولوژی اطلاعات؛ کارکنان اداری؛ دانشگاه‌ها.

نوع مقاله: تحقیقی

دریافت مقاله: ۸۵/۱۲/۹ اصلاح نهایی: ۸۷/۲/۲۱ پذیرش مقاله: ۸۷/۶/۱۶

ارجاع: کشتکاران علی، احمدزاده فروزنده، کلانتری مهدی. دیدگاه مدیران و توسعه‌ی فن آوری اطلاعات در واحدهای اداری دانشگاه علوم پزشکی شیراز. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۳۸۷؛ ۵ (۱):

مقدمه

اطلاعاتی (۱). سرعت بالاتر، ظرفیت بیشتر، بهبود در اثربخشی هزینه‌ها، کارایی بالاتر، قابلیت اعتماد فزاینده،

فن آوری اطلاعات عبارتست از مجموعه‌ی ابزارها، دانش فنی، روش‌ها و مهارت‌های استفاده از آنها در تولید، پردازش، انباشت، بازیافت، جا به جایی، انتقال و مصرف اطلاعات از ساده‌ترین تا پیچیده‌ترین و از اولین تا پیشرفته‌ترین مراحل

۱. دانشیار مدیریت منابع انسانی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۲. کارشناس ارشد آموزش مدارک پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز (نویسنده‌ی مسؤول)

۳. کارشناس مدیریت خدمات بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز

Email: Ahmadzadeh@sums.ac.ir

که در صنعت نرم‌افزار فراهم می‌شود، حدود ۷۵ موقعیت شغلی می‌تواند از راه کاربرد فن‌آوری اطلاعات در زمینه‌های دیگر پدید آید (۷). در این راستا استفاده از فن‌آوری اطلاعات همراه با ارائه‌ی خدمات جدید در سازمان‌های اقتصادی ایالات متحده موجب تغییرات تکنیکی در تقاضای کار گردیده است (۸).

ظهور و گسترش فن‌آوری اطلاعات و کاربردی شدن آن در ساختار برنامه‌ریزی و عملیاتی سازمان‌ها به عنوان عاملی مؤثر در پیشبرد کمی و کیفی عملکرد راهبردی سازمان به کار می‌رود. سازمان‌ها با فن‌آوری پیشرفته‌تر، به ویژه سازمان‌های مبتنی بر اینترنت، در حال گسترش فرهنگ‌های همیشه جاری و فعال (workaholic) هستند (۹). در هر سازمان با در نظر گرفتن فن‌آوری اطلاعات می‌توان بر مشکلاتی از قبیل تمرکزگرایی، استانداردسازی، جنبه‌های فنی نرم‌افزار، کوچک سازی و محدودیت‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نیز مشکلات تأمین همکاری و مشارکت کارمندان فائق آمد (۱۰). درباره‌ی نقش سیستم‌های اطلاعاتی آموزشی در بهبود بهره‌وری نیروی انسانی، این سیستم‌ها موجب به کارگیری اطلاعات مفید برای بهبود و یادگیری شده‌اند (۱۱).

بررسی تأثیر به کارگیری فن‌آوری اطلاعات بر عملکرد سازمان انتقال خون ایران نشان داد که رابطه‌ی معنی‌داری بین به کارگیری فن‌آوری اطلاعات و عملکرد سازمان انتقال خون وجود دارد و استفاده از IT سبب می‌گردد تا سوابق بیماران بر پایه‌ی اطلاعات رایانه‌ای یا فراهم شدن شناسنامه‌ی الکترونیک سلامتی بنا گردد (۱۲). بررسی تأثیر فن‌آوری اطلاعات بر روی دستمزد و بهره‌وری نیروی کار در صنایع استان تهران، نشان‌دهنده‌ی وجود رابطه‌ی معنی‌داری بین دستمزد و فن‌آوری اطلاعات بوده است (۱۳).

پژوهشی با عنوان تأثیر فن‌آوری اطلاعات بر مسائل ساختاری سازمان، تمرکز در تصمیم‌گیری، پیچیدگی سازمانی و رسمیت سازمانی نشان داد که فن‌آوری

کاهش تلاش‌های نیروی انسانی و نیز درجه‌ی اتوماسیون بالاتر از ویژگی‌های این فن‌آوری است (۲). استفاده از تکنولوژی اطلاعات منجر به کاهش هزینه‌ی تولید و نگهداری اطلاعات از راه کاهش هزینه‌ها، افزایش بهره‌وری از راه صرفه‌جویی در زمان لازم برای دستیابی، بازیابی و پردازش اطلاعات و افزایش بهره‌وری (productivity) می‌گردد (۳). امروزه بسیاری از مؤسسات اعتقاد دارند که تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری برای تجزیه و تحلیل، طراحی، اجرا و به کارگیری فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات امری راهبردی است که تأثیرات آن به طور مستقیم به هدف‌های سازمان منعکس می‌شود (۴). از طرفی استفاده از فن‌آوری اطلاعات منجر به تمرکززدایی در سازمان‌ها می‌گردد (۵). تنوع و پیچیدگی فعالیت‌های مختلف علمی، اقتصادی، آموزشی و گسترش ارتباطات درون و برون سازمانی در نظام‌های مدیریتی موجب می‌شود تا مدیران سازمان‌ها بیش از هر زمان دیگری به سلاح‌ها و ابزارهای اطلاعاتی و ارتباطی مجهز شوند (۶).

انتخاب نرم‌افزارهای کاربردی برای بخش‌های حسابداری، اداری، دبیرخانه و ... امری است که با تلاش و تجربه‌ی هم‌سو می‌تواند تأثیر مثبت خود را به جا بگذارد. امروزه بیشتر مدیران رویکرد مثبتی به نرم‌افزارهای اداری تولید شده دارند. در این میان بسته‌ی نرم‌افزاری MS Office با امکانات گسترده‌ای چون واژه‌پرداز رایانه‌ای Word، استفاده از صفحات گسترده برای محاسبات با Excell و استفاده از پایگاه‌های ذخیره‌سازی اطلاعات Access، مدیریت پروژه‌های سازمانی با MS Project که در اختیار کاربران خود قرار می‌دهد، جایگاه مناسب خود را در امور اجرایی سازمان‌ها پیدا کرده است. نرم‌افزار IE (Internet Explorer) و سرویس پست الکترونیکی رایگان Hotmail از دیگر نمونه‌های قابل ذکر هستند که مدیران می‌توانند از آنها در امور سازمان خود استفاده کنند (۳). صاحب‌نظران بر این باورند که در ازای هر شغل جدیدی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز از دیدگاه مدیران و کارکنان
ذی ربط در سال ۱۳۸۴ بود.

روش بررسی

این پژوهش، یک پژوهش توصیفی و مقطعی بود. محیط پژوهش شامل واحدهای نیروی انسانی، معاونت پشتیبانی، معاونت‌های آموزشی و پژوهشی، امور مالی و بودجه، روابط عمومی، حوزه‌ی ریاست و هیأت امناء، واقع در ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۱۳۸۴ و جامعه‌ی پژوهش به تعداد ۷۰ نفر، در برگیرنده‌ی مدیران و کارکنان واحدهای یاد شده بود. در کل از میان پرسش‌نامه‌های توزیع شده، ۱۳۰ پرسش‌نامه عودت داده شد (درصد پاسخ‌گویی ۷۵ درصد). به علت محدودیت جامعه‌ی پژوهش، در این بررسی از هیچ روش نمونه‌گیری استفاده نشد و نمونه‌ی آماری بر جامعه‌ی آماری منطبق بود. ابزار جمع‌آوری اطلاعات، پرسش‌نامه‌ای با سؤالات بسته، در برگیرنده‌ی اطلاعات فردی جامعه‌ی پژوهش، کاربرد فن‌آوری اطلاعات در انجام وظایف شغلی، مدت و زمان استفاده از فن‌آوری اطلاعات، کاربرد نرم‌افزارهای مختلف (Excel, Word, Access)، زبان‌های برنامه‌نویسی، نرم‌افزارهای گرافیک، نرم‌افزارهای کاربردی، پست الکترونیک، نرم‌افزارهای تخصصی، ارتباطات آنلاین و شبکه‌ی جهانی (وب)، فراوانی کاربرد فن‌آوری اطلاعات در بخش‌های گوناگون واحدهای نیروی انسانی، معاونت پشتیبانی، امور مالی، حوزه‌ی معاونت آموزشی و پژوهشی، حوزه‌ی ریاست و روابط عمومی بود. برای کسب اعتبار علمی پرسش‌نامه از روش اعتبار محتوی و بررسی متون علمی و نظرخواهی از استادان و صاحب‌نظران استفاده شد. به منظور کسب اعتماد علمی پرسش‌نامه، ضریب Cronbach Alfa ۰/۷۵ به دست آمد؛ بنا بر این پایایی پرسش‌نامه مورد تأیید قرار گرفت. تجزیه و

اطلاعات با تمرکز بر تصمیم‌گیری‌های استراتژیک رابطه‌ی معنی‌دار و مثبت دارد. از طرفی فن‌آوری اطلاعات با تمرکز بر تصمیم‌گیری‌های تاکتیکی رابطه‌ی معنی‌دار و معکوس دارد (۱۴).

بر اساس یافته‌های حاصل از پژوهشی با عنوان "بررسی تأثیر به کارگیری فن‌آوری اطلاعات بر بهره‌وری در شرکت برق منطقه‌ای سیستان و بلوچستان"، در سطح اطمینان ۹۵ درصد، به کارگیری فن‌آوری اطلاعات موجب افزایش بهره‌وری شده است (۱۵).

در رابطه با استفاده از تکنولوژی اطلاعات در واحدهای مالی و میزان آگاهی مدیریت و کارکنان مالی از جایگاه و عملکرد آن در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار، مشخص گردید که کارکنان مالی در بکارگیری تکنولوژی اطلاعات ابتدا به شناخت و آگاهی در رابطه با ابعاد گوناگون این تکنولوژی نیاز دارند و سپس به قابلیت‌های کاربردی و عملیاتی تکنولوژی اطلاعات نیازمند خواهند بود (۱۶).

در پژوهشی دیگر یافته‌ها بیانگر آن بود که پاسخ‌گویان از فن‌آوری اطلاعات به میزان بالایی در انجام فعالیت پژوهشی پایان‌نامه، تألیف و ترجمه‌ی مقاله استفاده کرده‌اند و استفاده از فن‌آوری‌های اطلاعاتی در فعالیت پژوهشی، شرکت در سمینار داخلی، شرکت در سمینار خارجی و تألیف و ترجمه‌ی کتاب ضعیف بود (۱۷).

با در نظر گرفتن جنبه‌های کاربردی اطلاعات در سازمان‌ها و با توجه به نقش فن‌آوری اطلاعات در سهولت و سرعت انجام وظایف شغلی، این پژوهش تحت عنوان «بررسی آثار توسعه‌ی فن‌آوری اطلاعات در واحدهای اداری دانشگاه علوم پزشکی شیراز از دیدگاه مدیران و کارکنان ذی‌ربط» انجام شد. هدف از انجام این پژوهش تعیین میزان تأثیر فن‌آوری اطلاعات و نحوه‌ی استفاده از آن در واحدهای پشتیبانی، آموزشی، پژوهشی، نیروی انسانی، امور مالی، روابط عمومی و حوزه‌ی ریاست

اطلاعات و رایانه را بیش از ۳ ساعت در روز بیان کرده‌اند و در مقابل ۲۴/۶ درصد اظهار داشته‌اند که با اندکی تقریب، به طور روزانه هیچ استفاده‌ای از فن‌آوری اطلاعات انجام نمی‌دهند (جدول ۱).

بیشترین فراوانی کاربرد فن‌آوری اطلاعات در انجام وظایف شغلی کارکنان مربوط به جستجو، ذخیره و بازیابی اطلاعات (۵۱/۲ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به بودجه‌بندی (۳/۸ درصد) بود (جدول ۲). کاربرد نرم‌افزارها و سایر موارد فن‌آوری اطلاعات در انجام وظایف شغلی در جدول ۳ ذکر شده است.

بر اساس یافته‌ها، در واحد نیروی انسانی بیشترین فراوانی کاربرد فن‌آوری اطلاعات در قسمت امور استخدامی (۶۱ درصد) و کمترین مورد مربوط به انتقال و تغییر سمت بود (۱۶ درصد). بیشترین میزان در واحد مالی مربوط به قسمت صدور اسناد (۸۷/۵ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به قسمت کنترل رسیدگی اسناد و کنترل قراردادها بود (۲۹ درصد).

در واحد معاونت پشتیبانی، بیشترین کاربرد فن‌آوری اطلاعات مربوط به قسمت دبیرخانه و عقد قراردادها (۶۳ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به قسمت جمع‌آوری و فروش اموال اسقاطی بود.

تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از روش‌های آمار توصیفی، جداول توزیع فراوانی و نمودارها انجام شد. در این پژوهش از نرم‌افزارهای SPSS و Excel نیز در تحلیل داده‌ها استفاده گردید.

یافته‌ها

در میان پاسخ‌دهندگان، بیشترین فراوانی سنی مربوط به سنین ۲۱-۳۰ سال (۵۰ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به سنین زیر ۲۰ سال بوده است (۱/۵ درصد). از نظر سنوات خدمت و سمت، بیشترین فراوانی در بین کارکنان با ۱۰-۱ سال سابقه خدمت (۵۷/۷ درصد) و با سمت کارشناس (۴۶ درصد) بود. بیشتر جامعه‌ی پژوهش دارای تحصیلات کارشناسی (۴۰ درصد) بوده‌اند. بیشترین فراوانی کارکنان شاغل در واحد نیروی انسانی (۴۰ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به کارکنان واحد روابط عمومی بود (۱۰ درصد). در خصوص مزایای استفاده از فن‌آوری اطلاعات از دیدگاه پرسنل و مدیران، بیشترین فراوانی مربوط به انجام سریعتر وظایف (۶۰/۷ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به دستیابی به اهداف شغلی بوده است (۱۸/۵ درصد).

درباره‌ی میزان استفاده از فن‌آوری اطلاعات، بیشترین فراوانی به صورت چند بار در روز (۴۷ درصد) و کمترین میزان ۲-۳ بار در ماه (۷ درصد) بوده است. ۲۳ درصد افراد میزان استفاده روزانه خود از فن‌آوری

جدول ۱: مزایای فن‌آوری اطلاعات از دیدگاه شاغلین در واحدهای اداری ساختمان مرکزی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مزایا	بلی		خیر		جمع	
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی
انجام سریعتر وظایف	۳۳	۲۵/۳	۷۴/۷	۹۷	۱۳۰	۱۰۰
کیفیت بهتر وظایف	۷۹	۶۰/۷	۳۹/۳	۵۱	۱۳۰	۱۰۰
انجام وظایف با روش‌های آسانتر	۶۱	۴۷	۵۳	۶۹	۱۳۰	۱۰۰
دستیابی به اهداف شغلی	۵۳	۴۰/۷	۵۹/۳	۷۷	۱۳۰	۱۰۰
کنترل بیشتر بر کار	۲۴	۱۸/۵	۸۱/۵	۱۰۶	۱۳۰	۱۰۰

۱۰۰	۱۳۰	۵۹/۳	۷۷	۴۰/۷	۵۳	کاهش هزینه‌ها
۱۰۰	۱۳۰	۷۵/۴	۹۸	۲۴/۶	۳۲	تقلیل نیروی انسانی

جدول ۲: موارد کاربرد فن‌آوری اطلاعات در انجام وظایف شغلی

کارکنان دانشگاه علوم پزشکی

جمع		خیر		بلی		موارد کاربرد
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱۰۰	۱۳۰	۶۰	۷۸	۴۰	۵۲	تدوین گزارش
۱۰۰	۱۳۰	۶۷/۷	۸۸	۳۲/۳	۴۲	نوشتن نامه و یادداشت
۱۰۰	۱۳۰	۴۷/۷	۶۲	۵۲/۳	۶۸	ذخیره و بازیابی داده‌ها
۱۰۰	۱۳۰	۷۴	۹۶	۲۶	۳۴	تجزیه و تحلیل اطلاعات
۱۰۰	۱۳۰	۸۸/۵	۱۱۵	۱۱/۵	۱۵	تجزیه و تحلیل مشکلات و مسائل
۱۰۰	۱۳۰	۴۷/۷	۶۲	۵۲/۳	۶۸	جستجوی اطلاعات
۱۰۰	۱۳۰	۸۸/۵	۱۱۵	۱۱/۵	۱۵	برنامه‌ریزی
۱۰۰	۱۳۰	۵۸/۴	۱۱۱	۱۴/۶	۱۹	کنترل و هدایت فعالیت‌ها
۱۰۰	۱۳۰	۹۶/۲	۱۲۵	۳/۸	۵	بودجه‌بندی
۱۰۰	۱۳۰	۷۸/۵	۱۰۲	۲۱/۵	۲۸	ارتباط الکترونیکی با دیگران

جدول ۳: توزیع فراوانی کاربرد نرم‌افزارها و سایر موارد فن‌آوری اطلاعات

در انجام وظایف شغلی کارکنان شاغل در واحدهای اداری ساختمان مرکزی

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

جمع		خیر		بلی		نرم افزارها
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۱۰۰	۱۳۰	۹۴/۷	۱۲۳	۵/۳	۷	صفحات گسترده (مانند Excel)
۱۰۰	۱۳۰	۵۷	۷۴	۴۳	۵۶	واژه‌پردازها (مانند Word)
۱۰۰	۱۳۰	۴۴	۵۷	۵۶	۷۳	پایگاه‌های اطلاعات (مانند Access)
۱۰۰	۱۳۰	۷۹/۳	۱۰۳	۲۰/۷	۲۷	زبان‌های برنامه‌نویسی (مانند Visual Basic)
۱۰۰	۱۳۰	۹۱/۵	۱۱۹	۸/۵	۱۱	نرم‌افزارهای گرافیکی (مانند Visio)
۱۰۰	۱۳۰	۹۳/۱	۱۲۱	۶/۹	۹	نرم‌افزارهای کاربردی (مانند دبیرخانه، انبارداری، حسابداری)
۱۰۰	۱۳۰	۷۴	۹۶	۲۶	۳۴	نرم‌افزارهای تخصصی (مانند SPSS و MSProject)
۱۰۰	۱۳۰	۸۸/۵	۱۱۵	۱۱/۵	۱۵	شبکه‌ی جهانی وب
۱۰۰	۱۳۰	۷۷/۷	۱۰۱	۲۲/۳	۲۹	پست الکترونیک

جدول ۴: توزیع فراوانی کاربرد فن آوری اطلاعات در واحد مالی و بودجه‌ی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

موارد کاربرد	بلی		خیر		جمع	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
صدور اسناد	۲۱	۸۷/۵	۳	۱۲/۵	۲۴	۱۰۰
صدور چک	۱۲	۵۰	۱۲	۵۰	۲۴	۱۰۰
کنترل رسیدگی اسناد	۷	۲۹	۱۷	۷۱	۲۴	۱۰۰
کنترل قراردادها	۷	۲۹	۱۷	۷۱	۲۴	۱۰۰
دفتر اداری	۱۵	۶۲/۲	۹	۳۷/۵	۲۴	۱۰۰
اداره اعتبارات	۱۵	۶۲/۵	۹	۳۷/۵	۲۴	۱۰۰
ثبت اسناد در دفتر روزنامه	۱۳	۵۴	۱۱	۴۶	۲۴	۱۰۰
ثبت اسناد در دفاتر کل	۱۲	۵۰	۱۲	۵۰	۲۴	۱۰۰
ثبت اسناد در دفاتر معین	۱۶	۶۶/۶	۸	۳۳/۴	۲۴	۱۰۰
صدور ترازنامه ماهیانه مالی	۱۹	۷۰	۵	۲۱	۲۴	۱۰۰
نگهداری حساب اموال	۱۳	۵۴	۱۱	۴۶	۲۴	۱۰۰
اداره دریافت و پرداخت	۱۴	۵۸	۱۰	۴۲	۲۴	۱۰۰
درآمد	۱۲	۵۰	۱۲	۵۰	۲۴	۱۰۰

اطلاعات و استفاده‌ی بهینه از نتایج آن در مدیریت سازمان‌ها بسیار احساس می‌شود. در مراکز سازمانی تحت بررسی ما تنها ۵/۵ درصد فعالیت‌ها به وسیله‌ی رایانه و بقیه به وسیله‌ی نیروی انسانی انجام می‌گرفت. در حالی که این رقم در انگلستان بالای ۶۰ درصد و در هندوستان بالغ بر ۳۰ درصد می‌باشد (۱۸).

با توجه به یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر بیشترین میزان استفاده از رایانه در واحد مالی و مربوط به قسمت صدور اسناد (۸۷/۵ درصد) بوده است. در مطالعه‌ی دیگر، بررسی تأثیر فن‌آوری اطلاعات (IT) بر ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری حاکی از آن بود که فن‌آوری اطلاعات موجب افزایش اطلاعات حسابداری و کاهش قابلیت اعتماد آن می‌شود و قابلیت مقایسه را نیز به میزان کم افزایش می‌دهد (۱۹).

در واحد معاونت آموزشی و پژوهشی بیشترین کاربرد فن‌آوری اطلاعات مربوط به قسمت طرح‌های تحقیقاتی و پایان‌نامه‌ها (۴۷ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به قسمت امتحانات بود (۵/۲ درصد).

استفاده از فن‌آوری اطلاعات در میان کارکنان واحد مالی و بودجه، در جدول ۴ نشان داده شده است. بیشترین کاربرد فن‌آوری اطلاعات در واحد روابط عمومی مربوط به اطلاع‌رسانی به کلیه‌ی اعضای سازمان (۹۲/۳ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به گسترش سطوح ارتباطات درون سازمانی (۳۰/۷ درصد) و اطلاع‌رسانی بهتر به مراجعین بوده است.

بحث

با افزایش حجم اطلاعات و پیچیدگی در روش پردازش آن، نیاز به استفاده از ابزارهای پیشرفته‌ی کامپیوتری در کنترل

فن‌آوری اطلاعات در تأمین امنیت اطلاعات مهم سازمان داشته باشند.

در این پژوهش نرم‌افزار Word به دلیل کاربردهای متنوع آن و نیز سادگی در آموزش و یادگیری مورد استفاده‌ی بیشتری قرار گرفته است، در مقابل نرم‌افزارهای مربوط به ارتباطات آنلاین به دلیل عدم

بر اساس یافته‌های حاصل در واحد نیروی انسانی بیشترین فراوانی کاربرد فن‌آوری اطلاعات در قسمت امور استخدامی (۶۱ درصد) و کمترین مورد مربوط به انتقال و تغییر سمت بود (۱۶ درصد). پژوهشی با عنوان فن‌آوری اطلاعات و نقش آن در مدیریت منابع انسانی نشان داد که بانک‌های اطلاعاتی بیشترین میزان کاربری در وظایف مدیریت منابع انسانی را داشت و پس از آن اینترنت و برنامه‌های کاربردی است که نقش بسیار مهمی را در کاربری فن‌آوری اطلاعات در وظایف مدیریت منابع انسانی ایفا می‌کند (۲۰).

با توجه به یافته‌های به دست آمده از پژوهش حاضر، تمایل به استفاده از رایانه در سنین ۳۰-۲۱ سال بیشترین فراوانی را به خود اختصاص داد (۵۰ درصد). چون در افراد جوان میزان اطلاعات فنی از رایانه و نیز میزان استفاده از فن‌آوری اطلاعات بیشتر است. از طرفی فراوانی میزان استفاده از رایانه در افراد با سطح تحصیلات بالاتر افزایش می‌یافت (۴۰ درصد افراد کارشناس) که علت این امر نیاز بیشتر کارشناسان سازمان به منابع اطلاعاتی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری می‌باشد.

با بالا رفتن سابقه‌ی خدمت، به دلیل بالا رفتن سن، کم‌حوصلگی در یادگیری و بروز بیماری‌های شغلی و غیر شغلی، تمایل به استفاده از رایانه کاهش می‌یابد (۱/۷ درصد در افراد با سابقه‌ی کار ۳۰ سال).

اطلاعات به دست آمده از پژوهش حاضر نشان داد که کمترین میزان استفاده از فن‌آوری اطلاعات مربوط به حوزه‌ی ریاست و هیأت امنای دانشگاه و در خصوص تأمین امنیت اطلاعات مهم سازمان می‌باشد (۶/۲ درصد). با استفاده از یافته‌های موجود، نبود تأمین امنیت اطلاعات مهم سازمان، به دلیل نبودن نرم‌افزارهای حفاظتی مناسب و نبودن قوانین و ضمانت اجرایی مانند نبود قانون کپی رایت در ایران سبب شد تا جامعه‌ی پژوهش کمترین میزان استقبال را در مورد استفاده از

مبتنی بر فن آوری در سازمان و راهبردهای سازمانی و فردی خط مشی مناسب اتخاذ گردد. بنابراین به منظور استقرار و گسترش فن آوری اطلاعات در واحدهای اداری دانشگاه علوم پزشکی موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

۱. توجه به نیازهای شغلی افراد برای استفاده از رایانه
۲. آموزش و تشویق کارکنان در به کارگیری فن آوری اطلاعات
۳. توجه به نیازهای سازمان در تولید نرم‌افزارهای مناسب
۴. افزایش امکانات مالی با اولویت‌بندی در تخصیص سرمایه به فن آوری اطلاعات در سازمان‌ها
۵. زمینه‌سازی در خصوص تهیه‌ی زیرساخت مناسب
۶. افزایش آگاهی کارکنان واحدهای مرتبط با فن آوری اطلاعات از نیازهای اطلاعاتی مدیران
۷. تهیه و تولید نرم‌افزارهای مناسب حساب‌داری، انبار و دبیرخانه

آموزش کارکنان در به کارگیری آن، نصب نشدن این گونه برنامه‌ها بر روی رایانه‌های سازمان، به علت احساس بی‌نیازی به استفاده از آنها و نیاز به امکانات جانبی نظیر میکروفون، اسپیکر، هدفون و نیز ارتباط با اینترنت، از مقبولیت و شناخت کافی در بین کارکنان برخوردار نبود.

نتیجه‌گیری

با توجه به محدودیت کاربرد فن آوری اطلاعات در تدوین گزارش، جستجوی اطلاعات و ذخیره و بازیابی داده‌ها، به نظر می‌رسد که اصلی‌ترین عامل کندی رشد فن آوری اطلاعات در سازمان‌ها، ناآشنایی عمیق و عدم نیاز به منابع اطلاعاتی بیشتر در ادارات می‌باشد.

با توجه به فراگیری همه جانبه‌ی حوزه‌ی تأثیر فن آوری اطلاعات و نیز توجه به عمق این تأثیر در موقعیت، تأمین، تضمین و کامیابی اهداف سازمان، باید جایگاه این فن آوری شناخته شده، در مقابل گرایش‌های

منابع

۱. مرتضوی محسن. نقش فناوری اطلاعات در تولید و ساخت. ماهنامه تدبیر. ۱۳۸۳؛ ۱۵ (۱۴۸): ۱۷.
۲. براون ارنست. زمینه تکنولوژی: ارزیابی تکنولوژی برای استفاده مدیران. ترجمه محمدزنجانی. تهران: انتشارات سازمان مدیریت صنعتی؛ ۱۳۷۹: ۳۴.
3. Yao Ch ، Joe Zh. Measuring Information Technology's Indirect Impact on Firm Performance. Information Technology and Management Journal 2004 ؛5(1-2):9-22.
4. Acemoglu D، Aghion P، Van Reenen J ، Technology, Information, and the Decentralization of the Firm .Quarterly Journal of Economics 2007 ؛ 122(4):1759-1799.
۵. مؤمنی هوشنگ. مدیریت فناوریهای اطلاعات و ارتباطات. تهران: مرکز نشر دانشگاهی؛ ۱۳۸۰: ۴۵.
6. Mcleod R. Management information system 7th ed. New Jresy: prentise hall ؛ 1999.
۷. مسعودی علی. اشتغالزایی به کمک فناوری اطلاعات. ماهنامه تدبیر. ۱۳۸۳؛ ۱۵ (۱۴۸): ۸۲.

8. Bresnahan T, Brynjolfsson E, Hitt L. Information Technology, Workplace Organization and the Demand for Skilled Labor: Firm-level Evidence. Quarterly Journal of Economics 2002 ؛ 117(1):339-376.

۹. حسین زاده علی. دنیای الکترونیک و بازرگاری در رفتار سازمانی. ۱۳۸۴. قابل دسترسی در :

www.IT4 managers .com

۱۰. قائدی رضا. کاربرد تکنولوژی اطلاعات در سازمان. [پایان نامه]. تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران؛ ۱۳۷۶.

۱۱. خادمی علی اکبر. بررسی نقش سیستم های اطلاعاتی آموزش در بهبود بهره وری نیروی انسانی در شرکت سیستم های توزین کامپیوتری. [پایان نامه]. تهران: دانشکده مدیریت؛ ۱۳۸۰.

۱۲. طاهری مریم. بررسی تاثیر بکارگیری تکنولوژی اطلاعات بر عملکرد سازمان انتقال خون ایران و استان تهران [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تهران؛ ۱۳۸۵.

۱۳. باقری قادیکلایی مهیار. بررسی تاثیر فناوری اطلاعات بر روی دستمزد و بهره وری نیروی کار (مطالعه موردی صنایع استان تهران) [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تهران؛ ۱۳۸۵.

۱۴. فلاح همت آبادی کامران. تاثیر فناوری اطلاعات بر مسائل ساختاری سازمان تمرکز در تصمیم گیری، پیچیدگی سازمانی و رسمیت سازمانی (مطالعه موردی: شرکت همکاران سیستم) [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تربیت مدرس؛ ۱۳۸۲.

۱۵. پورحسن هرزندی اکبر. بررسی تاثیر بکارگیری فناوری اطلاعات بر بهره وری در شرکت برق منطقه ای سیستان و بلوچستان) [پایان نامه]. سیستان و بلوچستان: دانشگاه سیستان و بلوچستان؛ ۱۳۸۵.

۱۶. قوامی حسن. میزان آگاهی مدیریت و پرسنل مالی از جایگاه تکنولوژی اطلاعات در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار. [پایان نامه]. تهران: دانشکده مدیریت؛ ۱۳۸۱.

۱۷. عفت نژاد امرا... بررسی میزان استفاده دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز از فن آوری های اطلاعاتی [پایان نامه]. شیراز: دانشگاه شیراز؛ ۱۳۸۱.

۱۸. آشتیانی مهدی. فرآیندهای کاری در روابط عمومی دیجیتال. ۱۳۸۴.

قابل دسترسی در: www.IT4 managers .com

۱۹. حسن آقایی کامران. بررسی تاثیر فناوری اطلاعات (IT) بر ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تربیت مدرس؛ ۱۳۸۳.

۲۰. صرافپور حبیبی علیرضا. تکنولوژی اطلاعات و نقش آن در مدیریت منابع انسانی [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تربیت مدرس؛ ۱۳۸۰.

Survey on Results of Information Technology in Administrative Departments of Shiraz University of Medical Sciences

Ali Keshtkaram, PhD¹; Foroozandeh Ahmadzadeh²; Mehdi Kalantari³

Abstract

Introduction: Information technology is a collection of instruments, equipments and skills that apply for storage, gathering and transferring of information. According to researches, different countries have tendency to information technology because of its advantages; for example reduce of costs, rapid and easy transfer of information and economize to time. With attention to role of information technology in utilization and relieve of centralization, this study has paid to results of information technology in administrative departments of central building of Shiraz university of medical sciences.

Methods: It was a descriptive study; data were collected by questionnaire included identification data of sample, time and duration of utilization of information technology in job functions, and its advantages in accounting and administrative departments of Shiraz University of Medical Sciences. Data were analysed by SPSS and excel softwares. Validity of questionnaire was based on content validity.

Results: The findings revealed that the most utilization of information technology was rapid performance of function (60.7%) and minimum advantages were access to goals of functions (18.5%). Optimum application of software was about Word (56%) and minimum of it was online communications (5.3%).

Conclusion: Advantage of utilization of information technology in administrative units was reduction of cost, better quality, and rapid performance of function. Application of information technology in security of information was minimum, because there was not any suitable software.

Keywords: Information Technology (IT); Administrative personnel; Universities

Type of article: Original research

Received: 27 Feb, 2007

Accepted: 6 Sep, 2008

Citation: Keshtkaram A, Ahmadzadeh F, Kalantari M. Survey on results of information technology in administrative departments of Shiraz university of medical sciences. Health Information Management 2008; 5 (1):

1. Associate Professor, Human Resource Management, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran.

2. MSc, Education Medical Records, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran (corresponding author)

Email: Ahmadzadeh@sums.ae.ir

3. BSc, Health Services Management, Shiraz University of Medical Sciences, Shiraz, Iran